

נְשִׁמָתָא

דְּאוּרִיתָא

הוֹרִים וְיְלָדִים לומדים חסידות בצוֹתא

גיליון 284 | ערב יום הכפורים • ט' תשרי ה'תשע"ח
יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

עושים 'סדר' בחגים...

ימים 10!

אבא/אמא: כמה ימים יש בעשרת ימי תשובה? התשובה היא פשוטה: עשר!

עשרה ימים אלו מתחילים מא' בתשרי ועד י' בתשרי והם כוללים לכאורה את ראש השנה ויום הכפורים. אם כן, למה כשהגמרא מדברת על הימים האלו היא אומרת "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים", כאלו שאנו מוציאים מהכלל את ראש השנה ויום הכפורים?

מה קורה פה?

ילד/ילדה: כדי להבין את זה, נשאל עוד שאלה:

חז"ל אומרים לגבי יום כפור - "עצומו של יום מכפר" (בתוך השיחה הרבי מרחיב על הדעות השונות בנושא). ולכאורה איך יכול להיות שהאדם יעבר חלילה עברה ואז יגיע יום כפור והעברה פשוט תעלם מעצמה? מילא אם האדם מצטער ומתחרט על העוון שלו, אפשר להבין שהעברה נמחלת, אבל כאן יש איזו כפרת עוונות "אוטומטית"...

כאן אנחנו מתחילים להבין שביום כפור קורה משהו מאוד-מאוד מיוחד.

בצוֹתא עם השם

אבא/אמא: מה יהודי צריך לעשות בדרך כלל כדי להיות קשור להשם? לקים תורה ומצוות. המצוה היא מלשון 'צוֹתא' שפירושו חבור. כאשר אנו מקימים את צווי השם, אנחנו זוכים להתקשר ולהתחבר אליו.

זה הקשר הרגיל של כל השנה.

מערכת 'נשמתא דאורייתא' מאחלת לכל הילדים היקרים הלומדים כל שבת חסידות בצוֹתא עם הוריהם: גמר חתימה טובה, שנת גאולה וישועה!

© Creative Commons

השלוש, אמו של הרבי. מספר השליח הרב שמעון לזרוב:

כשהייתי בחור, בקשו ממני פעם לערוך בדיקת חמץ בביתה של הרבנית חנה. עשיתי זאת כמובן בשמחה גדולה. ומאז זה הפך למסורת, מדי שנה.

בשנת תשכ"ד כשסיימתי את הבדיקה, אמרה לי הרבנית שהיא רוצה לתת לי מתנה על עבודתי. סט יפה של כלי תה. סרבתי בנימוס ואמרתי שזו זכות גדולה עבורי לערוך אצלה בדיקת חמץ.

הרבנית נסתה להציע משהו אחר, אך עדין סרבתי.

הרבנית לא היתה מרצה מהעניין. כשאחלתי לה "שנזכה בעזרת השם לשנה הבאה", היא הניפה ידה לאות בטול ואמרה: "בשנה הבאה תעשה בדיקת חמץ בבית שלך..."

ואכן, עד הפסח הבא התרחשו שני דברים: הרבנית נסתלקה ב-ו' תשרי תשכ"ה, ואני התחתנתי...

אחרי פטירת הרבנית, נערכה הגרלה בין ידידותיה ונשות חב"ד בשכונה, על חלק מחפציה. אמא שלי זכתה כמובן ב... סט כוסות התה!

היא לא ידעה על מה שהיה עם הסט הזה קדם לכן. בתמימות מלאה, היא הביאה את הסט לזוג הצעיר לכבוד פסח!... וכך התממש רצונה של הרבנית...

מאז, מסיים הרב לזרוב את ספורו, אני מקפיד לבוא בכל שנה ביום ו' בתשרי ולהתפלל על ציון הרבנית.

מאז עקדת-יצחק

פעם אחת, כשהסב הבעל-שם-טוב עם תלמידיו לסעודת ראש-חודש, היתה הכעת פניו רצינית מאוד וכל נסיונותיהם של התלמידים להעלות בת-שחוק על פני רבם - לא הצליחו.

לפתע נכנס לכית-המדורש יהודי כפרי בשם דוד, וראה זה פלא, עם כניסתו עלתה על פני הבעל-שם-טוב נהרה של שמחה. הוא קדם את הכפרי בחם רב, פנה לו מקום ישיבה לצדו ואף העניק לו פרוסה מן החלה שלו. מאחר יותר גלה הבעל-שם-טוב לתלמידיו את הסוד:

דוד זה עמל קשה לפרנסתו ובמשך כל השנה חסך פרוטה לפרוטה כדי לרכוש אתרוג נאה לחג-הסוכות. כאשר שב מן העיר הגדולה ובקידו אתרוג מהדר מאוד, כעסה עליו אשתו. "אין לנו כסף להוצאות הבית, ואתה מבזבז את ממוננו על אתרוג?!", רתחה עליו. ובתוך כך נשכה את פטם האתרוג ופסלה אותו.

דוד לא כעס ולא רגז על אשתו. למרות אבדן הכסף והאכזבה העמקה שנחל, הוא אמר בלבבו, "כנראה שאני לא ראוי לאתרוג נאה כל-כך... ובקאמת, מה ליהודי פשוט כמוני ולאתרוג מהדר שכזה?!".

סים הבעל-שם-טוב ואמר: "מאז עקדת-יצחק ועד ימינו לא עמד יהודי בנסיון קשה כל-כך. עתה תבינו מדוע קבלתי את פניו בחם ובשמחה..."

כאשר מסתכלים על הדרך שבה כלנו שוים, כלנו אחד, ממילא "ראויים כל ישראל לישיב בסכה אחת"...

הלקח:

ילד/ילדה: הסכה מזכירה לנו שכלנו אחים - נוסף ונרבה באהבת ישראל!

(מעובד ע"פ לקו"ש ח"ד עמ' 1149 ואילן וח"ט עמ' 348 ואילך)

יום כפור - שבת שבתון

ילד/ילדה: השנה יום כפור חל בשבת קדש. מה זה אומר לנו?

אבא/אמא: השורש של המלה תשובה הוא האותיות ת.ש.ב. אם נהפוך אותן מה נקבל? נכון, שבת!

יום שבת קדש הוא זמן של תשובה. אם כן, כאשר יום כפור חל בשבת, התשובה היא גדולה עוד יותר!

ילד/ילדה: בחג השבועות קבלנו את הלוחות הראשונים עם עשרת הדברות. חכמים מספרים לנו שבאותה שנה חג השבועות חל בשבת.

אחר כך עם ישראל חטא ומשה רבנו שבר את הלוחות. ביום כפור השם סלח לעם ישראל ונתן למשה את הלוחות השניים.

אם כן, השנה שיום כפור חל בשבת, יש שלמות בענין של מתן תורה. גם לוחות הראשונים (שבת) וגם לוחות השניים (יום כפור).

אבא/אמא: שבת היא גם יום של שמחה. אם כן, השנה יש לנו יום כפור שמח!

כמו כן, הגאולה היא זמן שנקרא "יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים". אז ביום כפור שחל בשבת אנחנו כבר זוכים לטעם את טעם הגאולה.

ילד/ילדה: איזה יפי. אז השנה יש לנו מעלה גם בתשובה, גם בתורה, גם בשמחה וגם בטעם של הגאולה!

(מעובד ע"פ התועודויות תשמ"ה ח"א עמ' 162, תנש"א ח"א עמ' 75)

מה יהיה בשנה הבאה?

ביום ו' בתשרי מלאו 53 שנים להסתלקותה של הרבנית חנה עליה-

אבל מה קורה אם חלילה יהודי חטא?

יש תשובה!

ילדעילדה: יכול היה להיות מצב שבמקרה כזה יהודי יאבד לא עלינו את הקשר עם השם. אבל הוא רחם עלינו ונתן לנו אפשרות לעשות תשובה.

התשובה גם מראה שמצדו של היהודי, הוא רוצה לשוב ולחידש את הקשר עם השם. הוא מתחרט על העברה ומצטער עליה.

אם כן, אנחנו מבינים שהתשובה מגלה סוג של קשר יותר גבוה בין יהודי להשם. גם אם הקשר של המצוה נפגם או נחתך, באה התשובה ויוצרת קשר חדש בינינו לבין השם.

הנקדה היהודית

אבא/אמא: ומה קורה ביום כפור? זו כבר רמה אחרת לגמרי...

הרי הנשמה שלנו היא טהורה, היא כל הזמן קשורה עם השם. רק שלפעמים היא מכסה בשכבות של מעשים לא טובים שהאדם עשה. מעשים אלו יכולים אמנם לפגוע בקשר הגלוי שבין יהודי להשם, אך לא בקשר הפנימי.

דגמה לדבר:

ילד הוא תמיד בן של אבא ואמא. אם חלילה הוא לא התנהג אליהם כראוי, או רב עם אחיו, יכול לשורר ביניהם מתח. משהו בקשר הגלוי שלהם נפגם וצריך לתקן אותו על ידי בקשת סליחה וחזרה להתנהגות ראויה. אבל הוא אף פעם לא מפסיק להיות הבן של ההורים שלו או אח של האחים שלו. הקשר הפנימי הוא משהו שלעולם אי אפשר למחוק או לנתק.

יהודי הוא בן של מלך

ילדעילדה: כך ביום כפור השם מנער מאתנו את האבק... הנשמה עצמה באה לידי גלוי, ואז, מתגלה שבפעם כל יהודי קשור עם השם. ולכן "עצומו של יום מכפר", כי אז מתגלה הקשר הפנימי והאמתי בין יהודי להשם, קשר שבו אף עברה לא יכולה לפגם. "ישאל אף על פי שחטא ישראל הוא". ממש כמו ילד שתמיד תמיד ישאר קשור עם בני משפחתו, בקשר כל ינתק.

הדבר הזה בא לידי בטוי בעקר בתפלת נעילה בה ננעלים שערי שמים, ורק עם ישראל והקדוש ברוך הוא נמצאים יחד, אפלו ללא

גליון 284 יום כיפור

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

מלאכים. זהו זמן שבו האב ובניו מתאחדים.

לכן, חז"ל עושים הבדלה בין (ראש השנה ויום כפור לבין עשרת ימי תשובה, כי בזמן זה מתגלה קשר עם השם, שלמעלה אפלו מעבודת התשובה. קשר שכלל לא מתנתק, כפי שנמשיך ונלמד אם ירצה השם בשיחת חג הסוכות.

הלקח:

א. נזכר את הקדשה המיוחדת של יום כפור, נתפלל ונתנהג בו מתוך רצינות והנהגה חסידיית ראויה.

ב. נזכר שתמיד תמיד יהודי קשור עם השם, וכך נראה כל יהודי במבט אחר לחלוטין מאשר איך שהוא נראה בחיצוניות, ונעזר לו להתקרב אל השם.

(מעובד ע"פ לקו"ש ח"ד עמ' 1149 ואילך)

סכה ולולב לעם סגלה

אבא/אמא: על הסכה, נאמר "ראויים כל ישראל לישב בסכה אחת". בהלכות סכות אנחנו רואים משהו מאוד מענין: כשאנו נותנים למישהו לברך על הלולב והאתרוג, צריך לומר לו שזו "מתנה על מנת להחזיר". אם לא נתן לו את זה במתנה, הוא לא יוכל לברך.

מה קורה לעמת זאת, אם חבר שלי הזמין אותי לסכה שלו? האם מתר לי לאכל שם? האם אני יכול לברך "לישב בסכה"? פוסקים חכמים שבשונה מלולב שאי אפשר לברך עליו כשהוא לא שלי - מתר לי להנות מהסכה של החבר ולברך על כך.

למה? כי הסכה מסמלת אחדות, הסכה היא של כלנו!

שלוש רמות

ילדעילדה: כדי להבין יותר טוב את ההבדל בין סכה ללולב, אנחנו צריכים לחזר קצת לשיחה שלמדנו על יום כפור.

אני זוכר שלמדנו על כך שיש שלוש רמות בקשר עם השם:

א. הקשר של כל השנה - תורה ומצוות.

ב. הקשר של עשרת ימי תשובה - התשובה, שמכפרת גם אם אדם עבר על מצוה חלילה.

ג. הקשר של יום הכפורים - קשר פנימי עם השם, כמו בן שתמיד קשור להורים שלו. כשמתגלה הקשר הזה ביום הכפורים, הכל מתכפר.

הקשר הזה עובר כחוט השני בחגי תשרי.

בראש השנה:

אבא/אמא: יש את מצות תקיעת השופר.

- קול השופר מעורר אותנו לעשות תשובה.

- באמצעות השופר אנו מכתירים את השם למלך עלינו - הקשר הפנימי שבינינו לבין השם.

ביום כפור:

ילדעילדה: - יש את מצוות היום, התענית והגדוי.

- ביום זה אנו עושים תשובה.

- ביום זה מתגלה הקשר הפנימי שבינינו לבין השם ולכן "עצומו של יום מכפר".

בחג הסכות:

אבא/אמא: - יש את המצוה של "ושמחת בחגך". שמחה מכך שאנו זוכים לקיים את מצוות השם.

- מצות הלולב, קשורה לעבודת התשובה. כפי שהמדרש אומר שאחרי יום כפור אנחנו לא יודעים מי נצח בדין, האם עם ישראל או שמא אמות העולם. אומר לנו הקדוש ברוך הוא: צאו עם הלולבים לאות נצחון שזכיתם בדין!

אם כך הלולב מסמל את קבלת התשובה שלנו על ידי הקדוש ברוך הוא.

- מצות הסכה מגלה את הקשר הפנימי שלנו עם השם, כפי שייסבר בקטע הבא.

לולב - אחדות בין שונים

ילדעילדה: כעת נוכל להבין למה אי אפשר לברך על הלולב של החבר (אלא אם הוא נתן לי אותו במתנה), אבל כן אפשר לברך על הסכה של החבר.

נכון, אנחנו יודעים שארבעת המינים מסמלים את אחדות ישראל. אנחנו לוקחים את כל הסוגים (מי שיש לו גם טעם וגם ריח, שחסר לו באחד מהם או שאין לו לא את זה ולא את זה), אוגדים אותם יחד ומברכים עליהם. אבל, עדין אין כאן סוג אחד אלא ארבעה סוגים שונים.

כפי שלמדנו, הלולב קשור לעבודת התשובה. גם בבעלי תשובה, לכל אחד יש את הרמה שלו בקשר עם השם ובסוג התשובה שהוא עשה (מאהבה או מיראה וכן הלאה).

לכן כל אחד מברך דוקא על הלולב שלו - האחדות היא לא משלמת לגמרי.

סכה - כלנו שונים

אבא/אמא: אבל במצות הסכה מתגלה הקשר הפנימי שלנו עם השם. נקח לדגמה כמה אחים במשפחה. אחד מכשר בנגינה, השני בציור והשלישי תולעת ספרים... כל אחד הוא קצת שונה. אבל בעצם, כלם אחים, כלם ילדים של אבא ואמא.